

מו:

עין משפט
נר מצוה

ל' א מ"י פ"ד מהל'
מקוואות הל' א סנה
עשין דמח:
ל' ב מ"י פ"א מהל' כלים
הלכה דד:

רבינו גרשום

[illegible]

המוכר את הבית פרק רביעי בבא בתרא

יהיה טבור ח"ל אך מעין ובור מקוה מים יהיה טבור מה מעין בדי
שמים אף מקוה בדי שמים ויש לדחות דלמכתחלה היא כמו כמה
דלדורות לדורות הכונים ועוד מציא ראה ר"מ דתנן במס' מקוואות
דכ"ג (מ"ד) ר' אליעזר אומר רבועים בחתלה פוסל את המקוה ושלשה
לוגין על פני המקוה ומדממיר

בַּחֲמֵלָה טַיִף מַצְבּוֹף שׁ"מ דִּנְתַּחֲלָה
פּוֹסְקִין מִדְּלוֹרִיתִיּוֹת יֵשׁ לְחֻמּוֹת הַסֵּף
אֲחֻמֵּיר רִבִּי אֲלֵיָעוֹר בַּחֲמֵלָה טְרִיבִיעִי
מַעֲסוֹס דְּרִיבִיעִית הוּא שְׂעוֹר טְרִיבֵּלָה
לְמַחֲטִין וְלִצְמִיחוֹת וּכְכֵּן יֵשׁ עַם פֶּסוּל
מִקּוֹדָה עֲלֵיהֶם וְלִרְיָ וְהֵלֵךְ לִפְנֵי מִלּוֹ
שֶׁאִבּוֹ דִּרְבָּן כְּדִמְשַׁמֵּת בְּחֻסְפֵּתָהּ
וּמִקְרִיאוֹת הַתַּנִּיחַ בִּפְרָק שֶׁנִּי מִקּוֹדָה
שֶׁהֵיחָו רִיקוֹן וְנֵלֵךְ וּמֵלֵךְ מֵלֵךְ כֶּסֶר
מַפְסִי שׁוֹה עַם סִפְּק מֵשֶׁ אֲרִיבִין לְמִקּוֹדָה
וּמִקְדָּא מִכְסֵּר יֵשׁ זֶה מַפְסֵּק שׁ"מ
דְּכֻלּוֹ שֶׁאִבּוֹ מִדְּרִבָּן וְיִלְכֵּךְ לְמִיחָר
לְדֵלֵאֵךְ בְּכֻלּוֹ שֶׁאִבּוֹ אֲרִיבִי אֲלֵךְ כֶּסֶּהִיָּה
זוֹ מִיִּם אֶךְ שֶׁהִיָּה מִכְסֵּר לֵהֵס כֵּן
הֵיחָה לֵיהֵ לְמִיחָר שֶׁהֵיחָו מִכְסֵּר דְּרִיבָּן
לְמִיחָר לְמִיחָר רִיקוֹן שֶׁלֵּךְ אֶךְ זוֹ מִיִּם

כלל ועוד אמר ב"ק דפסחים (דף פ' וסא) גבי משקין בית מנחתא
בכלים שטחים בקרקע טהורים ומפרש ההם דבקרקע טהורים שמוס
דחוי להטביל בן מחטין וזניירות אלמא אפי' כולו שאוב חיי להטביל
בו דבשאובי מיירי מדמטלין בין חלקו לקרקע וכסם משקין בית
מנחתא נמי שזאינן לה ורשב"א דוחה דהכי קאמר בכלים שטחים
פ' שהיו בכלים א"ע"י דהשתא הן בקרקע ולפי שהיו שזאינן בקרקע
שלא היו מעולם בכלים טהורים והי"ר משה פתגמניו"ל דוחה דלש"ג
דשאינן דלזרייתא היא בקרקע טהור ממוס"י אפשר בלא המהמה
דרי נטלו מן הכלי לרשע שהיא חלקה ממשמי' אילך דחייב וזהו ליה
בשאינן שהשאינן כולה דכשרה ויפקד קמא דתמורה (דף קי.) דלא
מכשיר המהמה אלא כי איכא כ"א סאה במקוה אפשר דהיינו מדרבנן
ואו"מ שבלתא אי כולו שאוב מדלזרייתא היינו דגורו חכמים ג' לוגין
מיים שזאינן פוסלים כלו כולו שאוב דיוקא בשלשה לוגין גזרו שכן
אמין להחליט אדם כדאמרין בפרק קמא דשבת (דף ט"ז) שפלה
היו טובלין במעורות כרוסחים וטמנין וע' בביבין ג' לוגין מיים שזאינן
כו' אבל אי כולו שאוב דרבנן אמאי גזרו כלל בשאינן וי"ל גזירה
שמה יטבול ככלי דדומיא דמעין אמר רחמנא שכן בקרקע ומהאז
מקוה שהינו ריקן ארשב"א דלדרכה כי' להוציא דלוי' שאוב
לדלזרייתא דקמי' שפם מפי אזה ספק מיס שזאינן וחוקת המקוואות
בשרות שאלס אינו עושה שזאינן אלא לטבול בו ואינו ממלא אותו
מסתמא מיס שזאינן אלא מיס כשרים לטבילה משמע דוקא ממוס
חוקה הוא דכשר הא ללו הכי פסול דספיקא דלזרייתא לחומרה
תעד דקמי' סופא לזיור המקלה למקוה והמכתשה נהונה בלדו
ספק מן הלייור למקוה ספק מן המכתשה למקוה ספק מפי
הספק מוציא ואס' כי רוב מקוה כשר פתני שים ספק ממוס שזאינן
למקוה ומדמכשר בשיס' בו רוב מקוה מספק וכשאיין רוב פסול משמע
לדביו שאוב דלזרייתא ועוד מציא בהם שי מקוואות אחד שאוב ואחד
כשר ועל כחך אחד מן טעומתא חמורה ועשה הערות הרי הן
לשון ויבול וטמנין וטמנין חתכה אלאו לוי' שאוב דלזרייתא ובהאיות

לא נראו לר"י עוד ההי"ך שרבי'א ועוד אומר ר"ת דדוקא במקורא פוסלין אותו ושמה כתב ראיות ממסכת מקוואות ואין להאריך ואכתוב ר'א ממלא במקור ועומן בעליין עד שירדו בתחומן מ' סאה משעב אע"פ בעליין יותר מלמדת סאה: **בצי** רב וצי' פ' נשמים שחיטב ע"ה'א הקוטרת דבכל תל'א ולבסוף חיבורו מביעיל' ליה לענין הכשר וזרע'א ולבסוף חיבורו לענין הכשר וזרע'א לרבנן מהו דנקיט הכשר קמא דחור'א דאין סברא לדמות הכשר וזרע'א למכר שחא מכתשת חשוכה כחלוס חייה לרבנן תלוס ולבסוף חיבורו מהו אי הוי כחלוס או לא ועוד דפרי'א ליה לרבנן דמכתשת אי סברא ליה כר' אליעזר או כרבנן דרבנן דה רבי אליעזר ורבנן ועוד כיון לרבנן דדף פשיטא ליה דהו'א רבנן דרבי אליעזר אהנן רבנן דר"א ועוד דדף מחלק בין דף סכין הקבועה לצור היות'א מן הכותל דקאמר שאזי סכין דלא מצניט לענין טומאה והוא דאין לענין הכשר וזרע'א דהכשר וטומאה ד' ולבסוף חיבורו דכותל צדן לענין הכשר וזרע'א ר'א כמחזור והש'א מכתשת חדא ניהי' ב'אטרוטריול מהו ב'אטרוטריול דוקא מביעיל'א דמכתשת אי הוי בטל לגמרי כמו כותל וחשיב נמי מחזור לענין ה'א דוקא לענין מכר משום עין יפה אע"פ דלא מהי עין יפה לענין ומיהו לענין הכשר וזרע'א לא חשיב ה'אטרוטריול מחזור ר'א ששטור'א דמחזור הכשר וטומאה והוא הדין הכשר וזרע'א ופ' ששטור'א לקמיה הכי הוא כקמקע לאו דוקא נקט הכור לישנא דהא מלמדת

אלא לעולם רבנן. דדך הוא. ודקשיא לך גבי זינור אפילו קצו
 ולבסוף חקרו נמי יפסול למקוה לרבנן דמממאי ליה גבי דף וחשיבי
 ליה כלי בכל עניינא אפי' בקצו ולבסוף חקרו שאני שאינה דרבנן
 דפרשיותא לעיל הלכך גבי זינור הוא דמקילי רבנן ואמרי זינור פסול
 בקצו ולבסוף חקרו אכל לגבי דף

עוֹד הָאָמַר ר' יוֹסֵי בֶן
 מִתְחַבֵּת מִחֻלּוּקַת לְעוֹלָם
 יוֹמֵה דְרַבְנָן אִי הִבִּי
 יַעֲזוּ נַמִּי שְׂאֵנִי הַתָּם
 בְּתַלְשׁוּשׁ בְּעֵי רַב יוֹסֵפִי
 לְעֵלֵיהֶם לְהַדִּיר אִם
 לְזָרְעִים אֱלִיבָא
 כֻּלָּה הַמְּחוּבֵּר לְקִרְקַע
 תִּיבִיעִי לָךְ כִּי תִיבִיעִי
 אֲמַרְי אֵינִי כִּקְרַע
 יֵב נַחֲמִיה בְּרִיה דְּרַב
 רַב הוּנָא וְזוּמִי
 הָךְ אֵיתָתָא לְקַמֵּךְ
 אֲנָכֶה

שדיחו האלטרובילן מהו אשותן גשמים יבשירו ורעם אס נפלו עליהן לקבל טומאה דתמן (משכין פ"א ה"א) כל חשקה שחתלו לנצון אפי"ס שאין סופו לנצון מכשיר והכא נמי כיון דניחא ליה בירידתו לנצון האלטרוביל אפי"ס חלו ניחא ליה בירידתו על הפירות הוי הכשר וכלכד שיהא אלטרוביל חלו בטלוס דכא מיהי ממחשבתו ולא קרינא ביה וכי יתאן אלא היכא דמחשב שירדו על דבר טלוס כדאמרין בפ"ק דשמיטת חולין (דף טו.) טלוס ולבסוף חיברו לענין השכר ורעם מלתוקת דתמן? הכופה קערה על גבי הכותל כו' ופרסין יפא לסיפא ודייקאן מינה דכותל צנין חשבו טלוס אי חשיב שודרה הרי זה כבי יומן אבל ככותל מערה שהוא מחובר מעקרו לא מהני ממחשבו להכשיר ורעם ובחזרת כהניס' יתן מקרא' דנצנין מחשבה לנצון דבר הטלוס והאי אלטרוביל נמי טלוס ולבסוף חיברו הוא ואליבא דרנצן דלעיל ופ"ה: דפליגי במחשבת קבועה קמביעיא ליה כדמפשי ואולי אי קבירו לה דטלוס ולבסוף חיברו לענין השכר ורעם אי טלוס אז לא: אליבא דר' אליעזר לא **ישיב נך**. דודאי חשבו מחובר ולא קמביעיא אלטרוביל דמי לקרקע טפי ממחשבת קבועה דודאי חשבי מחובר אלא אפילו מחשבת קבועה דחשבו לה רנצן טלוס פליג איורי ואמר כל ההמחבר כו' והא ליכא למימר דעמייה (ו) התם משום דנצנין יפה מוכר דהא כללא קבועה ועוד דשמענין ליה גבי דף דמטהר אפי"ס נתקנו ולבסוף קענו ואליבא דרנצן דדף נמי לא קמביעיא ליה דודאי טלוס ולבסוף חיברו הוי טלוס כדקא חשיבי ליה טלוס גבי טומאה אפי"ס בקענו ולבסוף נתקנו והוא הדין להשכיר: **י' ישיב נך אליבא**. דההו רנצן דלעיל דפליגי עליה דרבי דלעיל במחשבת קבועה מאי מי אמרין היינו טעמייהו דקבירו להו דבר טלוס ולבסוף חיברו חשיב טלוס והלכך לא מבר אל הקבועה והוא הדין לגבי הכשר טומאה ויזין דעמייהו משום דחשיבי ליה טלוס לא מציעיא היכא (ו) דחשיב להדיח מחשבת קבועה דמכשירין אלא אפילו חשיב להדיח כהן אלטרוביל מכשיר את הורעם דעל כרחק דעמייהו גבי

ר' פוסלים מים שאובין אבל במקוה שלם כל מים שאובין שנעולים אין
אחת דתנן התם פרק ששי (מ"ח) היה צעילין מ' סאה ובתחתון אין כלום
וב מים שאובין אין ופסל כיון שהיה שלם דהא אי אפשר אס לא נתן
אחרים בתן את האמצע ויבין סוהו להבשר בתן את הורעים" פירש
ואליצא דרבנן דמכשתא ואין נראה לר"י דאם כן לימא סתמא סתמא
(דף טו. עט.) ולא הוה ליה ליתקשץ איטרוצילי טפי משאר מיני ועוד
נענין הכשר ורעים כמו שחשבה לענין מכר ועוד דלענין שחיטה נמי
דלרבנן דדף לא מיבעיא ליה לדתידו ודאי הו' כתלוס אי"כ דאמיבעיא
נענין הכשר ורעים מיבעי ליה לענין טומאת דף גופיה דאיפליגו
כתלוס ה"י לרבנן דמכשתא דמאי איתא לן למימר דפלגי הני
כתלוס לכותל האיטרוצילי ופסקר קמח דחולין (דף טו. עט.) מחלקין
ליה וגראה לר"י דלרבנן דדף מיבעיא ליה דחשבי ליה לדף תלוס
אהדי ואליצא דמאן דאמר בפ"ק דחולין (דף טו. עט.) דתלוס
מיבעיא ליה לרבנן דדף ומכשתא דכותלו רבנן דרבי אליעזר
והכי קמבעיא ליה איטרוצילי דכטל לגבי קרקע גבי מכר לרבנן
ור' ורעים א"י דלמא לענין הכשר ורעים לא חשבי מחזור כמו כותל
כתשת היינו משום שאין סופה כל כך להעכב צניח כמו האיטרוצילי
ונטל יותר מכותל ואליצא דרבי אליעזר לא מיבעיא ליה דהא חשבי
ל' והא דקאמר אליצא דרבי אליעזר לא מיבעי לך דאמר ל' המחזור
אין להוכיח אהכשר ורעים אלא אמאי דמטהר דדף קא סמך:
מעטאל

מסורת הש"ס

(א) [כִּיק סג.] (ב) כחיות סט.
(ג) [יקרל יל.] (ד) [מכשירן
פיד מ"ג.] (ה) [שמני סוף
פרשה ט.] (ו) [זיל משום של
אספר וזיה בס"י].

הגהות הב"ח

(א) נט' מזו להכשיר
בהן את הזרעים לניכא
דר' אליעזר: (ב) רשב"ם
דיח' לניכא וכו' דעמיה
דר' אליעזר הסס וכו'
דקדקשבי ליה תלס:
(ג) ד"ה יב תינעו וכו' היכא
דחישב לדיח' המכחשת
וכו' חילול חישב להדיח:

מוסף רש"י

ושאני שאיבה דרבנן. מה שמקוה נפסל כג' ליני חס שאובין. מדרבנן היל' גבי' ^{סו. א.} כי אתיא דק' איתתא לקמך. אשה אחת באת לפני ר' נחמיה וסיבה לה לישול מישור נכסים במקומו של רבה בר רב הונא ונקשה מנ' לשלוח לו דבר מאתו שיסתדל כדכיה (בבבבבב סו. א.)